JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

SHARCIGA DOORASHOOYINKA QARANKA EE HEER FEDERAAL

Tusmo:

CUTUBKA 1-aad: QODOBBO GUUD 1
Qodobka 1-aad: Magaca Sharciga 1
Qodobka 2-aad: Eray-bixin 1
Qodobka 3-aad: Ujeeddada Sharciga 2
Qodobka 4-aad: Mabaadii'da Aasaasiga Ah 2
Qodobka 5-aad: Baaxadda Sharcigan 3
CUTUBKA 2-aad: MAAMULKA DOORASHOOYINKA 3
Qodobka 6-aad: Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka 3
Qodobka 7-aad: Awoodaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka 4
Qodobka 8-aad: Shaqaalaha Xafiisyada Doorashooyinka 4
Qodobka 9-aad: Xasaanadda Xubnaha GMDQ 5
Qodobka 10-aad: Nidaamka Doorashooyinka 5
Qodobka 11-aad: Shuruudaha iyo Doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 5
Qodobka 12-aad: Doorashooyinka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka 6
Qodobka 13-aad: Cayimaadda Taariikhda Doorashooyinka la qabanayo 6
CUTUBKA 3-aad: DIIWAAN-GELINTA CODBIXIYAYAASHA 7
Qodobka 14-aad: Diiwaan-gelinta Codbixiyaha 7
Qodobka 15-aad: Shuruudaha diiwaan-gelinta 7
Qodobka 16-aad: Fulinta Diiwaan-gelinta 7
Qodobka 17-aad: Bilawga Diiwaan-gelinta Codbixiyeyaasha 8
Qodobka 18-aad: Xogta codbixiyaha 8
Qodobka 19-aad: Kaarka Codbixinta 9
Qodobka 20-aad: Dhawrista Xogta Codbixiyaha 9
Qodobka 21-aad: Kaalinta Wasaaradda Arrimaha Gudaha, Federaalka iyo Dib-u-heshiisiinta 9
Qodobka 22-aad: Soo-saarista Liiska codbixiyeyaasha 10
CUTUBKA 4-aad: MURASHAXIINTA IYO OLOLAHA DOORASHOOYINKA EE XISBIYADA 10
Qodobka 23-aad: Xisbiyada Ka-qeyb-galaya Doorashooyinka 10
Qodobka 24-aad: Murashaxiiinta Doorashooyinka 10
Qodobka 25-aad: Shuruudaha Murashaxiinta 11
Qodobka 26-aad: Soo-gudbinta Magacyada Murashaxiinta 11
Qodobka 27-aad: Hubinta iyo Kala Saarista Murrashaxiinta 12
Qodobka 28-aad: Astaamaha iyo Xuquuqda Xisbiyada iyo Murashaxiinta 12

Qodobka 29-aad: Ololaha Doorashooyinka 12
Qodobka 30-aad: Waxyaabaha ka Reebban Ololaha 13
Qodobka 31-aad: Warbaahinta iyo Doorashooyinka 13
CUTUBKA 5-aad: DIYAAR-GAROWGA DOORASHOOYINKA IYO CODBIXINTA 14
Qodobka 32-aad: Hawl-galka 14
Qodobka 33-aad: Diyaarinta Agabka Doorashooyinka 14
Qodobka 34-aad: Waraaqaha Codbixinta 14
Qodobka 35-aad: Agabka loo baahanyahay 14
Qodobka 36-aad: Korjoogtaynta Doorashada 15
Qodobka 37-aad: Diyaar-garawga Codbixinta 15
Qodobka 38-aad: Waajibaadka Maamulaha Goobta Doorashada 16
Qodobka 39-aad: Nidaamka Goobta Codbixinta 16
Qodobka 40-aad: Goobta Codbixinta dhexdeeda 17
Qodobka 41-aad: Codbixinta 17
Qodobka 42-aad: Muddada Codbixinta 18
Qodobka 43-aad: Cabashooyinka Goobta 18
CUTUBKA 6-aad: TIRINTA CODADKA IYO NATIIJADA DOORASHOOYINKA 18
Qodobka 44-aad: Isu Diyaarinta Tirinta Codadka 18
Qodobka 45-aad: Bilaabidda Tirinta Codadka 19
Qodobka 46-aad: Soo-gabagabeynta Tirinta Codadka 19
Qodobka 47-aad: Codadka Xumaaday 20
Qodobka 48-aad: Gudbinta Natiijada Goobta 20
Qodobka 49-aad: Qaabka Xisbiyadu ugu kala Guuleysanayaan Kuraasta 21
Qodobka 50-aad: Dacwadaha la xiriira Doorashooyinka 21
CUTUBKA 7-aad: QODOBBO QUBANE AH 22
Qodobka 51-aad: Dembiyada iyo Ciqaabaha ka Dhalanaya Jabinta Sharcigan 22
Qodobka 52-aad: Dhawrista Sharciga 23
Qodobka 53-aad: Dib-u-dhaca Doorashooyinka 23
Qodobka 54-aad: Sugidda Amniga 24
Qodobka 55-aad: Xaaladaha Anshax Marinta 24
Qodobka 56-aad: Soo-Saarista Xeer-nidaamiyeyaasha 24
Qodobka 57-aad: Baabi'in 25
Qodobka 58-aad: Dhaqan-galka Sharciga 25

CUTUBKA 1-aad:
QODOBBO GUUD
Qodobka 1-aad:
Magaca Sharciga

Sharcigan waxaa lagu magacaabaa “Sharciga Doorashooyinka Qaranka ee Heer Federaal”

Qodobka 2-aad:
Eray-bixin

Sharcigan gudihiisa haddii aan si kale loogu qeexin, ereyada soo socda waxay yeelanayaan macnaha ku hor qoran:

1. “Dastuur” waxaa loola jeedaa Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
2. “Qof” waxaa loola jeedaa bani’aadam caqli leh ama shakhsi sharcigu sameeyey (hay’ad leh shakhsiyad qaanuuneed);
3. “Doorasho” waxaa loola jeedaa habka loogu guuleysto jago siyaasadeed oo loo tartamo;
4. “Xisbi” waxaa loola jeedaa xisbi siyaasadeed oo si rasmi ah loo diiwaan-geliyay ama isbaheysi ay ku mideysan yihiin xisbiyo siyaasadeed oo si rasmi ah loo diiwaan-geliyay, iyadoo la raacayo Sharciga xisbiyada (Sharci Lr.19 ee 27kii Juun 2016);
5. “Wakiil” waxaa loola jeedaa wakiillada xisbiyadu u soo dirsadaan la socodka xarumaha iyo goobaha ay ka dhaceyso diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha iyo codeynta;
6. “GMDQ” waxaa loola jeedaa Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka ee lagu dhisay (Sharci Lr.4, 2dii Febraayo 2015).
7. “Goobaha codbixinta” waxaa loola jeedaa dhismo kasta, qeyb ka mid ah dhismo, guri ama goob xiran oo loogu talagalay in lagu qabto codbixinta inta ay socdaan hawlaha codbixinta;
8. “Xarun Doorasho” waxaa loola jeedaa meesha laga maamulo goobaha codbixinta;
9. “Cod-bixiye” waxaa loola jeedaa qof kasta ee buuxiya shuruudaha lagu xusay qodobbada sharcigan, kuna jira diiwaanka cod-bixiyaha;
10. “Diiwaanka Cod-bixiyeyaasha” waxaa loola jeedaa buug, aalad ama qalab kasta oo lagu keydiyo xogta cod-bixiyeyayaasha sida ku cad sharcigan.
11. “Warbaahinta” waxaa loola jeedaa nooc kasta oo ka mid ah qaababka warka laysu gaarsiiyo si guud oo qoraal, maqal ama muuqaal ah; iyo
12. “Xarunta Diiwaangalinta”: Waxaa loola jeedaa goob ay ku yaallaan hal iyo wax kaban oo goob diiwaangalin ah iyo meesha muwaadiniinta soomaaliyeed aadayaa si ay isaga diiwaangaliyaan diiwaanka codbixiyaha;
13. “Xeerka Anshaxa”: Waa xeer uu soo saaro GMDQ si uu ugu maamulo tartatamayaasha doorashada inta lagu guda jiro hannaaka doorasho. Xeerka Anshaxa waxaa lagu dhaqayaa xisbiyada siyaasadeed, kor-joogeyaasha, warbaahinta, shaqaalaha maamulka doorashada.
14. “Xeer-nidaamiyeyaal”: Waa dukuminti sharci ah oo ka soo baxay GMDQ kaa soo sharxaya hannaanka kala duwan ee lagama maarmaanka u ah qabashada doorashada, tusaale, kuma koobna diiwaangalinta codbixiyaha, in la soo saaro liiska ku-meel-gaarka ah ee codbixyeyaasha, ruqsadsiinta wakiillada xisbi iyo kor-joogeyaasha; codbixinta, shax-u-samaynta codadka, cabashooyinka iyo racfaannada.
15. “Dadka Baahiyaha Gaarka ah Qaba” Waxaa loola jeedaa qabanqaabada iyo hannanka loo raacayo codaynta dadka xaqa u leh inay codeeyaan balse aan codayn karin kaalmo la’aan;

16. “Goobta Diiwaangalinta” Waxaa loola jeedaa goob ama xarun loo asteeyey diiwaangalinta codbixiyeyaasha;
17. “Kaarka Oggolaashaha”: waxaa loogu talagalay korjoogeyaasha doorashada iyo wakiillada xisbiyada siyaasadeed waxaana ka muuqanaya xog lagu aqoonsanayo cidda uu u shaqeeyo ama uu matalo. Kaararka waa inay lahaadaan calaamad si fudud loogu ogaan karo cidda sidata.;
18. “Korjoogaha Doorashooyinka” waxaa loola jeedaa qof qaan gaaray oo ka socda hay’addo maxalli ah iyo kuwo caalami ah, warbaahinta maxalliga ah iyo kuwo shisheeye ee GMDQ u oggolaaday inay korjoogteeyaan doorashooyinka si waafaqsan sharcigaan iyo Xeer-nidaamiyaasha GMDQ;
19. “Maalinta Doorashada” waxaa loola jeedaa muddo hal maalin oo lagu qabanayo doorashada ama codbixiyeyaashu ku codeynayaan si waafaqsan Sharcigan, Xeer-nidaamiyaasha GMDQ iyo shuruucda kale ee la xiriira.
20. “Madaxwaynaha” Waxaa loola jeedaa Madaxwaynaha Jamhuuriyadda Fadaraalka Soomaaliya.
21. “Murashax” waxaa loola jeedaa murashax u tartamaya Goleyaasha Baarlamaanka Fadaraalka iyo Madaxtinimada Jamhuuriyadda Fadaraalka Soomaaliya kasoo ku tartamaya magaca xisbi siyaasadeed.
22. “Muwaadiniinta” waxaa loola jeedaa qof kasta oo buuxiya shuruudaha ku qoran Dastuurka Jamhuuriyadda Fadaraalka Soomaaliya iyo shuruucda kale ee xeerinaya;
23. “Habraacyada”: Waa habraac faafaahsan oo lagu dhaqangalinayo hannaanka ku qoran Xeer-nidaamiyeyaasha ama Sharciga. Waxaa ka mid ah faahfaahinnada u qoran tallaabo-tallabo ee ku saabsan sida loogu diiwaangalinayo codbixiyeyaasha goobaha codbixinta, sida warqadaha loo tirinaayo, iyo sida foomamka loo wareejinaayo.
24. “Degaan-doorasho” waxaa loola jeedaa deegaan loo asteeyey in laga soo doorto hal kursi baarlamaan.
25. “Kursi” waxaa loola jeedaa xilka xubinnimo ee uu buuxinayo/buuxineyso xildhibaanka Baarlamaanka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 3-aad:
Ujeeddada Sharciga

Ujeeddooyinka sharcigani waa;

1. In lagu maamulo doorashooyinka labada Aqal ee Baarlamaanka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
2. In uu tilmaamo habraaca Doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya si waafaqsan Dastuurka Federaalka;
3. In lagu hirgaliyo doorashooyin waqtiila ah qof-iyo-cod ah oo xor iyo xalaal ah toos ah codkuna yahay qarsoodi kana maran cabsi gelin, loona maamulay si madaxbannaan, dhexdhexaad ah, hufan, kuna saleysan habraac sharci oo dhaqan-gal ah.
4. In lagu qeexo oo laguna tilmaamo nidaamka doorasho ee dalka Soomaaliya.

Qodobka 4-aad:
Mabaadii’da Aasaasiga Ah

Qabashada iyo maamulka doorashooyinka Qaranka ee Heer Federaal iyo sharciga ku saabsan doorashooyinka waa inay hagaan mabaadii’da soosocda:

1. Inay noqdaan doorashooyin waqtiila ah qof iyo cod ah, loo siman yahay, una dhaca si xor ah, toos ah, codkuna yahay mid qarsoodi ah, lana ilaaliyo rabitaanka iyo kalsoonida codbxiyeyaasha si waafaqsan sharcigan, Dastuurka Jamhuuriyadda Faderaalka Soomaaliya, heshiisyada caalamiga ee Jamhuuriyadda Fadaraalka Soomaaliya qaybta ka tahay, xeer-nidaamiyaasha GMDQ iyo shuruucda kale ee doorashooyinka;
2. Codbixiyeyaashu waxay si siman xaq ugu wada leeyihiin dhiibashada codkooda;
3. Muwaadin kasta ee u dhashay Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya wuxuu xaq u leeyahay inuu wax doorto lana doorto iyadoo qofna lagu takoorin, qolo, midab, isir, dhaqan ama lahjad, jinsi, dhalasho, dadka qaba baahiyaha gaarka ah, fikir siyaasad, xirfad, heerka bulsho ama dhaqaale iyo wax kasta oo la halmaala.
4. In la dhowro qarsoonida iyo xorriyadda sir ahaanta dhiibashada codka. Ma jiro qof xaq u leh inuu ka hor istaago muwaadin inuu codkiisa dhiibto, ku qasbo qof inuu u codeeyo qaab gaar ah, kula xisaabtamo qof codkiisa ama waydiiyo qof codkiisa ama u sheego sababta uu ugu codayn waayey isaga oo aan raali ka ahayn;
5. Doorashooyinka tirada xubnaha Goleyaasha Federaalka waa inay ka turjumaan dhammaan isu dheellitirka qaybaha kala duwan ee bulshada.
6. Dhammaan xisbiyada siyaasadeed iyo murashaxiinta waxay xor u yihiin inay ololeeyaan, xayeeysiin doorasho ku samaystaan warbaahinta si waafaqsan shuruucda dalka.
7. In loo isticmaalo xaafiis dowladeed, hantida, ama shaqaalaha ka tirsan dowladda dhexe ama dowladda hoose arrimo lagu taageerayo xisbi siyaasadeed ama murashax doorasho waa reebban tahay.
8. Dhammaan xisbiyada siyaasadeed iyo murashaxiinta iyo hay'adaha ku shaqada leh doorashooyinka waxaa laga doonayaa inay xushmeeyaan shuruudaha qoondada Haweenka.

Qodobka 5-aad:
Baaxadda Sharcigan

1. Sharcigan waxaa lagu dhaqayaa dhammaan hawlaha maamulka doorashooyinka Heer Federaal ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.
2. Sharcigu wuxuu caddeynayaa hawsha maamulka doorashooyinka Heer Federaal, nidaamyada doorashooyinka, habraacyada maamulka doorashooyinka iyo hababka maareynta khilaafyada ka dhasha doorashooyinka.

CUTUBKA 2-aad:
MAAMULKA DOORASHOOYINKA
Qodobka 6-aad:
Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka

GMDQ waa hay'adda u xilsaaran maamulka doorashooyinka heer Federaal si waafaqsan Qodobka 111G (a) iyo (b) ee Dastuurka iyo Sharciga lagu dhisay Guddiga Madaxabannan ee Doorashooyinka Qaranka (Sharci Lr. 04 ee 2015).

Qodobka 7-aad:
Awoodaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka

1. Iyadoo aan waxba loo dhimayn awoodaha GMDQ ee ku xusan Dastuurka iyo Qodobka 14[aad] ee Sharciga dhismaha GMDQ (Sharci Lr. 04/2015), GMDQ wuxuu yeelanayaa awoodaha soo socda:
    a. In uu sameeyo daraasad ku saabsan sidii loo sameyn lahaa goobo doorasho oo ay codbixiyeyaashu codkooda ka dhiibtaan maalmaha doorashooyinka;
    b. In uu muddeeyo wakhtiga doorashooyinka la qabanayo;
    c. In uu cayimo tirada iyo goobaha cod-bixinta ee dalka;
    d. In uu magacaabo, eryo, anshax-mariyo shaqaalaha xafiisyada kala duwan ee Doorashooyinka si waafaqsan sharciga lagu dhisay GMDQ iyo Xeerarka kale ee Xiriirka la leh.
    e. In uu qorsheeyo dhaqaalaha iyo miisaaniyadda lagu maamulayo hawlaha doorashooyinka;
    f. In uu ku dhawaaqo natiijooyinka doorashooyinka dalka.
    g. In uu si joogto ah u kormeero goobaha kala duwan ee loo asteeyay in ay codbixintu ka dhacdo;
    h. In uu xalliyo go'aanna ka gaaro cabashooyinka ka dhanka ah xafiisyadda hoos yimaada.
    i. In ay u kormeeraan si kedis ah iyo si qorshaysanba goobaha doorashooyinka iyo meel kasta oo hawshoodu khuseysa.
    j. In ay go'aan ka gaaraan murannada iyo cabashooyinka doorashooyinka ee ka soo gaara xafiisyada hoos yimaada ee doorashooyinka.
2. In ay fuliyaan waajibaad kasta oo ay awood u siiyeen GMDQ sharciyada kale ee dalka ee dhaqan-galka ah.
3. Xarun iyo goob kasta ee codbixineed waxay yeelanaysaa oo ka hawl-galaya maamule, maamule ku-xigeen iyo xoghaye.

Qodobka 8-aad:
Shaqaalaha Xafiisyada Doorashooyinka

1. Shaqaalaha ku-meel gaarka ah iyo hawl-wadeenada ka hawl-galaya xafiisyada doorasho, waa in lagu wargeliyo mas'uuliyadda loo idmaday.
2. Madaxda ka hawlgasha xarumaha/goobaha doorashooyinka, waxaa lagu hor dhaarinayaa Xubno kamid ah GMDQ, dhaar fagaare ah, taasoo ah sidan "waxaan magaca Ilaahay ugu dhaaranayaa in aan hawsha doorashooyinka u guto si xilkasnimo iyo daacadnimo leh, kuna shaqaynayo caddaalad iyo si waafaqsan shuruucda Dalka"
3. Dadka ku jira xisbiyada, xubnaha ciidamada kala duwan, shaqaalaha Dowladda iyo cid kasta oo arrimo siyaasadeed si ugu lug leh, looma magacaabi karo in ay ka hawlgalaan xafiisyada doorashooyinka.
4. Hawl-wadeenada ka hawl-galaya xafiisyada doorashooyinka waxay shaqadoodu dhammaanaysaa marka ay dhammaato doorashadu oo natiijada lagu dhawaaqo, hase yeeshee GMDQ wuu u kordhin karaa muddada shaqada haddii loo baahdo.
5. Shaqaalaha iyo hawl-wadeenada ka hawl-galaya xafiisyada doorashooyinka waxay yeelanayaan gunnooyin waxaana qorsheynaya GMDQ, iyagoo ku saleynaya xilalka ay hawl-wadeennadu ku kala magacaaban yihiin.

6. Dhammaan shaqaalaha iyo hawl-wadeennada waxaa waajib ku ah dhawrista dhammaan shuruucda doorashooyinka waxayna saxiixayaan Xeerka hab-dhaqanka shaqaalaha iyo hawl-wadeenada doorashooyinka ee GMDQ diyaarinayo.

Qodobka 9-aad:
Xasaanadda Xubnaha GMDQ

1. Xubnaha GMDQ waxay leeyihiin xasaanad sida ku xusan Qodobka 17^{aad}, Faqradaha (1) (2) ee Sharciga Dhisidda GMDQ, (Sharci Lr.4/2015.)
2. Waxaa reeban in xubnaha GMDQ iyo howlwadeennada laga qaado tallaabo baaritaan, waraysi dacwadeed, qabasho ama xiritaan ama tallaabo kale oo ciqaab la xiriirta, iyadoo aan oggolaansho looga helin Maxkamadda Sare ee Dalka. Haddii aan lagu helin ayagoo gacanta kula jira fal dambiyeed.

Qodobka 10-aad:
Nidaamka Doorashooyinka

1. Habka Doorashooyinka Qaranka ee Heer Federaal wuxuu noqonayaa nidaamka metalaadda kuraasta Baarlaamanka ee aqlabiyadda ah (Majoritarian System) oo ku salaysan tartanka halkii kursiba gaarkiis loo dooranayo (Single Member Plurality "SMP"). Habkan oo loo yaqaan horreeyaa guuleysta (First Past The Post "FPTP") waxaa lagu kala baxayaa codka hal dheeriga ah ee tartanka kursi deegaanka.
2. Murashaxiinta xisbiyadu soo gudbinayaan waxay ku saleysan yihiin tirada kuraasta ee ku astaysan deegaan doorasho kursi kastaba gaarkiisa ah ee ay u tartamayaan.

Qodobka 11-aad:
Shuruudaha iyo Doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

1. Madaxweynuhu waa madaxa Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, waxaana loo dooran kara muwaaddin kasta oo buuxiya shuruudaha ku xusan Qodobka 88-aad ee Dastuurka Federaalka Soomaaliya.
2. Nidaamka xukunka Dawladda Soomaaliya waa nidaam Baarlamaani ah, Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa kulan wadajir ah ku dooranaya xildhibaannada labada Aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya
3. Doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa loo raacaya sida ku xusan Qodobka 89aad ee Dastuurka, GMDQ ayaana maamulaya sida ku cad Qodobka 111G (2)(a) ee Dastuurka ayadoo loo fulinayo si waafaqsan Xeer Hoosaadka kulamada wadajirka labada Aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.
4. Maalinta doorashada Madaxweynaha JFS waxaa reeban hadaljeedinta murashaxiinta iskood u tanaasulay iyo marti-sharafta iyo ololle kasta oo saameyn ku yeelan kara codbixiyeyaasha ilaa doorashadu ka dhaceyso, waxaana lagu faahfaahinayaa habraac ay soo saaraan GMDQ si waafaqsan Dastuurka, Xeer Hoosaadka Baarlamaanka FS iyo habraaca doorashada Madaxweynaha.
5. Murashaxa ku guuleysta xilka Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, isla marka la doorto wuxuu Baarlamaanka Federaalka hortiisa ku marayaa dhaar, waxaana dhaarinaya guddoomiyaha Maxkamadda Sare si waafaqsan Qodobka 96aad ee Dastuurka kmg.

6. Madaxweynaha JFS ayaa ka soo magacaabaya xisbiga ama isbahaysiga doorashada ku guulaysta kuraasta ugu badan aqlabiyadda Baarlamaanka (50% +1) Ra'iisul Wasaaraha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya.
7. Ra'iisul Wasaaraha la magaacaabay iyo Golihiisa Wasiirrada ayaa waydiisanaya Baarlamaanka codka kalsoonida.

Qodobka 12-aad:
Doorashooyinka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka

1. Hannaanka Doorasho ee Labada Gole ee Baarlamaanku waxay noqonaysaa mid tix-gelinaysa isu-dheellitirnaanta qeybaha bulshada (haweenka, dhalinyarada dadka laga tirada badanyahay iyo beelaha Soomaaliyeed) si waafaqsan Qodobka 64aad faqradiisa (3) iyo Qodobka 72aad xarafkiisa (c) ee Dastuurka.
2. Sida uu dhigayo qodobka 64aad ee Dastuurku, kuraasta loo tartamayo ee Golaha Shacabku waa 275 Xubnood, waxayna matelaan dhammaan Bulshada Soomaaliyeed meel walba oo ay joogaan. Doorashadu waxay ka dhaceysaa dalka oo dhan.
3. Ilaa iyo inta laga gaarayo tirakoob rasmi ah oo ka dhaca dalka oo dhan, laguna saleynayo qaybinta kuraasta hab deegaan doorasho, 275-ta xubnaha Golaha Shacabka doorashadoodu waxa ay ka dhacaysaa meel kasta oo suuragal ah iyada oo la ilaalinayo hannaanka awood qaybsiga bulshada soomaaliyeed ku heshiisay.
4. Sida uu dhigayo qodobka 72aad ee Dastuurku, kuraasta loo tartamayo ee Aqalka Sare ugu badnaan waa 54 Xubnood, Doorashooyinka iyo qeybinta kuraasta Aqalka Sare waxaa loo raacayaa sida ku xusan Qodobka 72aad ee Dastuurka.
5. Sida ku xusan Qodobka 72aad xarafka (C) ee Dastuurka waa in Dowlad Goboleedyada si dhab ah u hirgeliyaan nuxurka awood qaybsiga iyo isu dheelitirnaanta matalaada bulshada ee kuraasta Aqalka Sare.
6. Doorashada labada gole ee BFS waxay u dhacaysaa si wadajir ah, codbixiyuhunna wuxuu hal mar wada dooranayaa murashaxiinta labada gole.
7. Iyadoo la dhowrayo waajibaadka dastuuriga ah ee midnimada dalka iyo u sinnaanta hannaanka doorashooyinka ee shacabka Soomaaliyeed, iyadoon waxba loo dhimayn nidaamka matalaadda ee ku salaysan deegaan doorashada iyo axsaabta siyaasadda, ilaa iyo inta xal kama dambeys ah laga gaarayo xaaladda siyaasadeed ee gaarka ah ee hadda jirta, doorashada xildhibaannada labada gole ee kasoo jeeda gobollada waqooyi (Somaliland) waxa uu yeelanayaa habraac u gaar ah waxaana xeer kusoo soo saaraya baarlamaanka JFS.
8. Xisbigii ku guuleysan waaya Doorashooyinka Labada Aqal codad u dhigma boqolkiiba afar (4%) tirada guud ee cododka ama 13 xubnaha Labada Aqal wuxuu luminayaa matelaada xisbi ee labada gole ee Baarlamaanka, Xubnaha la doortayna waxay u joogayaan si madaxbannaan ama axsaab kale ayey ku biirayaan.

Qodobka 13-aad:
Cayimaadda Taariikhda Doorashooyinka la qabanayo

1. Doorashooyinka dalka waxaa la qabanayaa afartii sanaba mar si waafaqsan qodobka 60aad ee Dastuurka, bil ka hor dhammaadka mudda xileedka Baarlamaanka.
2. Maalinta doorashooyinka la qabanayo waxaa cayimaya GMDQ, ka dib marka uu xaqiijiyo jiritaanka dhamaan xaaladaha suurtagalinaya Doorashada, waxayna wargelinayaan taariikhda

doorashada Goleyaasha Baarlamaanka JFS, Xukuumadda heer federal iyo heer Dowlad Gobolleed, Xisbiyada Siyaasadeed ee diiwaangashan.

3. GMDQ waa in ay muddeeyaan taariikhda doorashada, ugu yaraan boqol iyo sideetan (180) maalmood ka hor wakhtiga ay codbixintu qabsoomayso.
4. Madaxweynaha JFS ayaa Dikreeto ku soo saaraaya maalinta doorashada muddo 15 maalmood gudahood ah oo ka bilaabata maalinta ay GMDQ soo jeediyeen.

CUTUBKA 3-aad:
DIIWAAN-GELINTA CODBIXIYAYAASHA

Qodobka 14-aad:
Diiwaan-gelinta Codbixiyaha

1. Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxay yeelaneysaa diiwaanka codbixiyeyaasha dalka oo uu diyaariyo GMDQ
2. Diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha waxaa ka mas'uul ah GMDQ sida ku xusan Qodobka 111G faqradiisa (2) (c) ee Dastuurka iyo Qodobka 14aad ee Sharciga dhisidda GMDQ.
3. GMDQ waxaa uu sameynayaa diiwaanka codbixiyeyaasha oo lagu diiwaan-gelinayo qof kasta oo buuxiya shuruudaha diiwaan-gelinta codbixiyaha.
4. Diiwaangelinta codbixiyaasha, wixii aan halkan lagu sheegin, waxaa nidaaminaya xeer gaar ah oo uu soo saaro GMDQ.
5. GMDQ ayaa mas'uul ka ah diiwaan-gelinta, keydinta xogta diiwaanka iyo xafidaadda xogta diiwaankaba.
6. Codbixiyuhu wuxuu codkiisa ka dhiibanayaa maalinta doorashooyinka meesha uu iska diwaangeliyey.
7. Codbixiyuhu wuxuu xaq u leeyahay in uu helo marka la diiwaangeliyo Kaarka diiwaan-gelinta oo ay ku dhameystiran tahay faahfaahinta ku xusan Qodobka 19aad, Faqrada (2) (a) ilaa (f) ee Sharcigan.

Qodobka 15-aad:
Shuruudaha diiwaan-gelinta

1. Is diiwaan-gelinta codbixiyuhu waxay u furantahay qofkasta oo Soomaali ah oo gaaray da'da 18 sano waqtiga diiwaan-gelinta.
2. Aqoonsiga qofka Soomaaliyeed ee ku sheegan faqrada (1) ee Qodobkan waxaa loo raacayaa oo tilmaamaya qodobka 8aad ee Dastuurka iyo Shuruucda kale ee Dalka ee dhaqan-galka ah
3. Diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha waxaa ka reeban:
   a. Muwaadin kasta oo aan xiskiisu dhammeyn;
   b. Maxaabiista xukuman;
   c. Dadka ajaanibta ah ee dalka ku sugan; iyo
   d. Qof kasta oo aan gaarin da'dii codaynta wakhtiga diiwaan-gelinta si waafaqsan Qodobka 29aad (8) ee Dastuurka.

Qodobka 16-aad:
Fulinta Diiwaan-gelinta

1. Doorashooyinka Soomaaliya ee heer federaal waxaa ka codayn kara oo kaliya codbixiyeyaasha isku diiwaan-geliyay in ay codkooda dhiibtaan.

2. Diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha waxaa fulinaya GMDQ si waafaqsan Qodobka 14aad faqradiisa (2) ee sharcigan.
3. Diiwaan-gelinta codbixiyeyaashu waa lacag la'aan lagumana xiri karo lacag ama shuruud kale oo aan ahayn shuruudaha ku xusan Qodobka 15aad Faqrada 3aad ee sharcigani tilmaamay, taasoo u diideyso muwaadinka in uu isku diiwaan-geliyo codbixiye.
4. Qof kasta oo isku diiwaan-geliya codbixiye si sharcigan waafaqsan wuxuu marayaa habka gaarka ah ee aqoonsiga qofka (Unique Biometric identification).
5. Si loo fuliyo diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha, GMDQ waxay shaqaaleysiinayaan shaqaale xirfad iyo waayo-aragnimo u leh hawlaha diiwaan-gelinta.
6. GMDQ ayaa ka mas'uul ah habeynta, dhaqan-gelinta iyo daabacaadda liiska codbixiyeyaasha.
7. GMDQ waxay soo saari karaan xeer-nidaamiyeyaal, go'aamo, habraacyo iyo amarro lagu dhaqan-gelinayo diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha si waafaqsan sharcigan.

Qodobka 17-aad:
Bilawga Diiwaan-gelinta Codbixiyeyaasha

1. GMDQ, ka hor inta aysan baahin ama shaacin waqtiga la bilaabayo diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha iyo muddada ay soconeyso, waxay wargelinayaan Madaxda qaranka.
2. GMDQ waa in uu diyaariyaa macluumaadka muhiimka ah ee la xiriira diiwaan-gelinta una bandhigaa dadweynaha isagoo isticmaalaya warbaahinta kala duwan ee dalka.
3. Si dadweynaha Soomaaliyeed u fahmaan diiwaan-gelinta, GMDQ waa in ay baraan kuna wacyigeliyaan muwaadiniinta Soomaaliyeed muhiimadda diiwaan-gelinta iyo sida laysku diiwaan-gelinayaba.
4. Si loo gaaro nuxurka faqrada 3aad ee Qodobkani tilmaamayo, GMDQ waa in uu diyaariyaa barnaamijyo wacyigalineed oo codbixiyaha lagu barayo diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha iyo doorashooyinka.
5. GMDQ ayaa qorshaynaya xarumaha/goobaha diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha ee dalka iyagoo tixgalinaya duruufaha jira markasta iyo meelkasta.
6. Xisbiyada siyaasadu waxay u soo dirsan karaan wakiillo goobaha diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha si ay u la socdaan in nidaamka diiwaan-gelintu waafaqsan yahay sharciga iyo in aysan jirin wax kala takoorid ah ama gabood-fal ah oo muwaaddiniinta qaar looga reebayo diiwaan-gelinta sifo aan sharciga waafaqsanayn.

Qodobka 18-aad:
Xogta codbixiyaha

1. Waxaa jiraya foomka diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha oo asaas u noqonaya diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha kaasoo ka koobnaanaya xogtan:
    a. Magaca codbixiyaha oo dhan waafaqsanna aqoonsiga qofka haddii uu jiro;
    b. Taariikhda uu dhashay codbixiyuhu iyo meesha uu ku dhashay;
    c. Lab ama dheddig midka uu yahay codbixiyuhu;
    d. Degaanka (Tuulo, Degsiimo, xaafad) oo ay ka mid tahay degmada;
    e. Saxiixa codbixiyaha ama tilmaan muujinaysa in aan codbixiyuhu saxiixi karayn;
    f. Tirsiga (lambarka) lagu diwaan-geliyay codbixiyaha;
    g. Tirsiga aqoonsiga codbixiyaha haddii uu leeyahay.
2. Kaarka codbixiyaha waxaa waajib ah in ay ka muuqato xogtan hoose:
    a. Magaca codbixyaha oo dhan;

b. Sawirka codbixiyaha;
c. Lambarka tixraaca diiwaan-gelinta codbixiyaha;
d. Taariikhda uu dhashay codbixiyuhu;
e. Lab iyo dheddig midka uu yahay; iyo
f. Goobta diiwaangelinta ee uu codbixiyuhu iska diiwaangeliyay.

Qodobka 19-aad:

Kaarka Codbixinta

1. Kaarka codbixintu waa in uu yahay laf aan la been abuuri karin, waxna laga beddeli karin isla markaana aan si fudud u duugoobayn.
2. Codbixiye kasta oo uu ka lumo ama ka xumaado kaarka codbixintu, waxaa uu ku wargalinayaa Saldhigga Booliska ugu dhaw si uu uga qaato warqad caddeyn ah.
3. Mas'uuliyiinta GMDQ ee qaabilsan diiwaan-gelintu marka ay soo gaarto warqadda cadeynta ee ku xusan faqradda (2) ee Qodobkan, waa in ay diyaariyaan kaar codbixineed oo cusub watana xogtii iyo tixraacii kaarkii hore ee lumay ama ka xumaaday codbixiyaha, kaarkii horena waa in diiwaanka laga saaraa.
4. Codbixiyaha wuxuu xaq u leeyahay in ugu dambayn soddon cisho (30) ka hor maalinta codbixinta loo beddelo kaarka codbixinta haddii uu keeno kaarkii ka xumaaday ama warqadda cadeynta kaarka lumay.
5. Qofka kasta oo hela kaarka codbixineed ee lumay waxaa ku waajib ah in uu geeyo saldhiga boolis ee ugu dhaw, Dowladda Hoose ama Xafiiska GMDQ ee ugu dhaw.

Qodobka 20-aad:

Dhawrista Xogta Codbixiyaha

1. Xogta diiwaanka codbixiyuhu waa sir gaar u ah Qaranka Soomaaliyeed iyo codbixiyaha is-diwaan-galiyey, waxaana keydinaya oo ilaalinaya GMDQ.
2. Ilaalinta xogta diiwaanka codbixiyuhu waa waajib waxaana reebban in sifo aan sharciga waafaqsanayn looga faa'iidaysto.
3. Qofkasta oo sifo aan sharcigan iyo xeerarka kale ee dalka waafaqsanayn u bixiya xogta, wax uga beddela ama si kale uga faa'iidaysta waxaa uu mutaysanayaa ciqaabta ku xusan Xeerka Ciqaabta ee la xiriira bixinta sirta Qaranka.
4. Xogta cod-bixiyaha waa sir, cidna lalama wadaagi karo, hase yeeshee waxaa lagu bixin karaa oo keliya haddii uu sharci sidaas waajibinayo ama amar ay soo saartay Maxkamad awood u leh.

Qodobka 21-aad:

Kaalinta Wasaaradda Arrimaha Gudaha, Federaalka iyo Dib-u-heshiisiinta

1. Marka uu codsado GMDQ Wasaaraddu waxa ay Guddiga ka caawinaysaa sugitaanka muwaadinka Soomaaliyeed ee xaqa u leh in loo diiwaangeliyo codbixiye maadaama ay Diiwaanka guud ee dadweynaha mas'uul ka tahay.
2. Marka uu codsado GMDQ Wasaaraddu iyadoo kaashaneysa Wasaaradda Amniga gudaha ayay waxaa ay ka qayb qaadanaysaa sugidda Amniga iyo dejinta xasaradaha goobaha diiwaangelinta codbixiyeyaashu ka dhacayso.

Qodobka 22-aad:
Soo-saarista Liiska codbixiyeyaasha

1. Marka la dhameystiro diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha, GMDQ wuxuu soo saarayaa liis ku-meel-gaar ah muddo laba bilood gudahood ah.
2. Markii GMDQ sixitaan iyo dib-u-eegis ku sameeyo liiska ku-meel-gaarka ah, lana diiwaan-geliyo wixii is beddel ah ee lagu sameeyay, GMDQ wuxuu diyaarinayaa liis kama-dambeys ah oo noqonaya midka la faafinayo laguna codeynayo.
3. Liiska kama danbeysta ah GMDQ waxaa ay la wadaagi doonaan Wasaaradda Arrimaha Gudaha iyo xisbiyada siyaasadda muddo laba (2) bilood ah ka hor maalinta doorashada.

CUTUBKA 4-aad:
MURASHAXIINTA IYO OLOLAHA DOORASHOOYINKA EE XISBIYADA

Qodobka 23-aad:
Xisbiyada Ka-qeyb-galaya Doorashooyinka

1. Doorashooyinka waxaa ka qeybgalaya xisbiyadda sida rasmiga ah loogu diiwaan-geliyey in ay ka qeyb qaataan doorashooyinka.
2. Xisbiyadda waxaa doorashooyinka uga qeyb-galaya murashaxiinta ay u soo xuleen in ay uga qeyb-galaan tartanka doorasho ee kuraasta xubnaha Baarlamaanka.
3. Xisbiyaddu marka ay soo xulayaan murashaxiinta uga qeyb-galaysa doorashooyinka waa in ay dhawraan tixgaliyaanna isu-dheellitirnaanta bulshada Soomaaliyeed si waafaqsan Qodobka 12aad faqradda 3aad ee Sharcigan.
4. Xisbiyadu marka ay soo xulayaan Murashaxiinta doorashooyinka uga qeyb galaya waa inay dhowraan qoondada haweenka oo ah ugu yaraan boqolkiiba 30% xubnaha murashixiinta xisbi kasta. Baarlamaanka JFS ayaa xeer ku soo saaraya hannaanka ugu habboon ee lagu xaqiijinayo qoondada haweenka ee faqraddan ku xusan.

Qodobka 24-aad:
Murashaxiiinta Doorashooyinka

1. Qof kasta oo Soomaali ah oo buuxiyay shuruudaha sharcigu tilmaamay waxaa uu xaq u leeyahay in la doorto waxna uu doorto, sida ku cad qodobka 22 (2) ee Dastuurka.
2. Murashax doorasho u taagan waxaa noqon kara qof kasta oo shuruudaha murashaxnimada buuxiyay isla markaana uu xisbi soo sharraxay.
3. Xisbiyadda siyaasadeed ayaa magacaabaya murashaxiinta xisbiga uga qeybgalaya doorashooyinka Baarlamaanka si waafaqsan dastuurrada xisbiyada.
4. Xubnaha ciidamada qalabka-sida, shaqaalaha Dowladda, diblomaasiyiinta, iyo xubnaha bahda garsoorka looma soo sharrixi karo doorasho liiskana laguma soo dari karo haddii aysan keenin cadayn shaqo ka tegis.
5. Warqadda caddaynta shaqo ka tegista looma diidi karo Murashaxa dibna looguma dhigi karo sabab la'aan.

Qodobka 25-aad:

Shuruudaha Murashaxiinta

1. Murashaxiinta u tartamaya xubnaha Baarlamaanka Federaalku waa in ay buuxiyaaan shuruudaha ku xusan qodobka 58[aad] ee Dastuurka oo tilmaamaya qofka kamid noqonaya xubnaha Baarlamaanka federaalka una dhigan sidan:
   a. In uu yahay muwaadin u dhashay Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo aan xuquuqdiisa muwaadinnimo go'aan Maxkamadeed lagu hakin shantii (5) sano ee u danbeeyay;
   b. Xiskiisu dhanyahay;
   c. Dadiisuna ka yarayn 25 jir;
   d. Waa in uu kamid yahay codbixiyeyaasha ku jira Diiwaanka codbixiyaha;
   e. Leeyahay aqoon dugsi sare ugu yaraan ama waayo aragnimo u dhiganta
2. Iyadoo aan waxba loo dhimmayn shuruudaha ku xusan faqrada (1) ee Qodobkan, murashaxa u tartamaya doorashooyinka Baarlamaanka waa in aan shantii sano ee u danbeeyay aanu ku dhicin xukun ciqaab oo kama-danbeys ah.
3. Qof kasta oo murashax xubin Baarlamaan ahi waa in uu soo gudbiyo qoraal shakhsi ah oo caddeynaya in uu aqbalay murashaxnimada xisbigu u soo sharraxay iyo in uu dhawrayo xeerarka iyo anshaxa doorashooyinka dalka.
4. Murashaxiinta u tartamaya xubinnimada Baarlamaanka JFS waxay bixinayaan khidmad aan celin lahayn, oo dhan Shilin Soomaali u dhigma laba kun oo Doolarka Mareykanka ah ($2000) taas oo lagu shubayo qasnada Dowladda.

Qodobka 26-aad:

Soo-gudbinta Magacyada Murashaxiinta

1. Xisbiyaddu waa in ay soo gudbiyaan magacyada murashaxiinta xisbigooda uga qeyb-galaya doorashooyinka Baarlamaanka 120 (Boqol iyo Laaban) oo maalin shaqo ah ka hor maalinta doorashooyinka.
2. Qoraalka xisbiyaddu ku soo gudbinayaan murashaxiintooda waa in ay ku soo caddeeyaan, magaca murashaxa oo afaran, magaca hooyada, da'diisa iyo deegaankiisa.
3. Magacyada murashaxiinta xisbiyadu u soo gudbinayaan GMDQ waxaa waajib ah in la soo raaciyo:
   a. Caddeymaha murrashax kasta ku muujiyey in uu oggol yahay murashaxnimada la soo sharraxay iyo in uu ixtiraamayo xeerarka iyo anshaxa doorashooyinka;
   b. Go'aanka xisbigu ku ansaxiyay murashaxiinta doorashooyinka uga qeyb-galaysa;
   c. Warqadda caddeynta lacag qabashada khidmada oo lagu shubo xisaab banki ee dowladda;
   d. Warqadda cadaynta shaqo ka tegista si waafaqsan qodobka 24 (5) ee Sharcigan.
4. Muran iyo khilaaf kasta oo ka dhasha xulista ama soo-gudbinta liiska murashaxiinta oo ka dhex dhasha xisbi gudahiisa waxaa go'aan ka gaaraya Guddiga xallinta khilaafaadka ee xisbiga si waafaqsan dastuurka xisbiga.
5. GMDQ wuxuu hubinayaa in xisbigu u soo xulay murashaxiinta si xeerarka doorashooyinka iyo hab-raacyada waafaqsan.

Qodobka 27-aad:
Hubinta iyo Kala Saarista Murrashaxiinta

1. Xisbiyada waxaa waajib ku ah in ay si caddaalad ah u kala saaraan murashaxiinta marka ay soo xulayaan.
2. Xisbiyadu waa in ay hubiyaan in xubnaha ay soo sharraxayaan buuxiyeen shuruudaha sharcigan tilmaamay iyo in kale isla markaana xilka iyo mas'uuliyadda loo idmanayo u gudan karaan si hufan oo habboon.
3. GMDQ marka ay helaan liiska murashaxiinta xisbiyadu soo gudbiyeen waa in ay qof qof u hubiyaan in murashaxiinta la soo gudbiyay buuxiyeen shuruudihii loo baahnaa.
4. Haddii GMDQ ku qanco in xubin ama xubno liiska ka mid ahi aysan buuxin shardi ama shuruudaha murashaxnimo, waxay muddo 6 cisho gudahood oo maalin shaqo ah ku ogeysiinayaan xisbigii u soo gudbiyey in uu muddo 14 maalmood ah ku soo dhamaystiro shuruudaha dhiman ama murashaxa/murashaxiinta beddelkiisa/kooda ku keeno.
5. Marka uu hubiyo shuruudaha murashaxiinta ee uu ku qanco GMDQ waxaa uu si rasmi ah ugu dhawaaqayaa liiska murashaxiinta ee loo soo gudbiyay.
6. GMDQ iyo xafiisyada doorashooyinka ee hoos yimaadaa waa in ay goob kasta oo codbixineed gaarsiiyaan nuqullada liisaska murashaxiinta Baarlamaanka ee ka sharraxan xisbiyada u tartamaya kuraasta deegaankaas.

Qodobka 28-aad:
Astaamaha iyo Xuquuqda Xisbiyada iyo Murashaxiinta

1. Murashaxiinta xisbiyadda waxaa sumad u noqonaya astaanta xisbiga soo sharraxay.
2. Astaamaha xisbiyaddu waa in ay kala duwanaadaan oo xisbina uusan isticmaalin astaan xisbi kale.
3. Astaantu waa in ay noqoto mid gaar ah oo muujinaysa summadda aqoonsiga xisbiga waxaa reebban in ay ka muuqato calaamad dowladeed, mid qabyaaladeed iyo mid dariiqo diineed astaanta xisbiga.
4. Murashaxiinta u tartamaya Goleyaasha Baarlamaanka ee uu GMDQ ugu dhawaaqay si waafaqsan Qodobka 27aad faqrada (5) ee sharcigan, waxay xaq u leeyihiin in la ilaaliyo xuquuqdooda murashaxnimo si waafaqsan Shuruucda dalka.

Qodobka 29-aad:
Ololaha Doorashooyinka

1. Ololaha doorashooyinka ee isu soo baxyada bannaanka waxaa maamulaya GMDQ oo u qoondeynaya xisbiyada doorashooyinka ku loolamaya wakhtiga iyo maalmaha ololaha ay kala yeelanayaan.
2. Ololaha doorashadu waxaa uu bilaabanayaa 45 maalmood ka hor maalinta loo cayimay qabsoomidda doorashooyinka wuxuuna dhammanayaa 48 saac ka hor taariikhda doorashooyinka.
3. GMDQ ayaa go'aaminaya jadwalka ololaha doorashooyinka, sida ay xisbiyadu ololaha u kala galayaan iyo maalmaha ay kala yeelanayaan iyagoo qiimeynaya xaaladaha kala duwan ee ku gaadaaman doorashooyinka.
4. GMDQ waxaa waajib ku ah in ay si cadaalad ah ugu qeybiyaan xisbiyadda ku tartamaya doorashooyinka maalmaha iyo goobaha ololaha doorashada ee xisbi walba.

5. Wasaaradda Arrimaha Gudaha, Guddiga Amniga ee doorashooyinka iyo mas'uuliyinta dowlad gobolleedyada waxaa waajib ku ah in ay ku dhaqmaan jadwalka wakhtiyeysan ee GMDQ soo saareen uguna kala qoondeeyeen xisbiyada ama sida ay u kala yeelanayaan maalmaha ololaha.

Qodobka 30-aad:
Waxyaabaha ka Reebban Ololaha

1. Waxaa reebban in isu soo baxyada ololaha doorashada lagu qabto agagaarka iyo gudaha masaajidda iyo meelaha kale ee aan ku habboonayn sida goobaha waxbarashada iyo caafimaadka.
2. Isku soo baxyada iyo kulamada xisbiyadu ay qabsanayaan wakhtiga ololaha waxaa ka reebban in loo qaato hub, labis ciidan ama wax-u-eg, marka laga reebbo ciidamada ammaanka.
3. Waxaa reebban haddalada xanafta leh ee bulshada Soomaaliyeed kala fogeynaya waxna u dhimaya dhaqanka, diinta, nabadgalyada iyo danta guud ee ummadda Soomaaliyeed.
4. Waxaa ka reebban xisbiyadda in ay ku ololeeyaan arrimo keeni kara kicin qabyaaladeed iyo kooxaysi diimeed oo abuuri kara fitno iyo khilaaf.
5. Waxaa reebban in xisbi gaar ahi hantida ummada u adeegsado ololaha doorashooyinka uguna takri-falo dhaqaalaha dalka.
6. Xisbiyaddu si siman ayey u isticmaalayaan warbaahinta Dowladda iyo fagaarayaasha layskugu soo baxo muddada ololaha doorashadu socoto.
7. Xisbiyadda ku tartamaya doorashooyinka waxaa ka reebban oo mamnuuc ka ah in ay dhaqaale shisheeye u isticmaalaan ololaha Doorashooyinka sida uu qabo sharciga xisbiyada.
8. Xisbi kasta oo ay ku caddaato in uu dhaqaale shisheeye ku isticmaalay ololihiisa waxaa lala tiigsanayaa Sharciga si waafaqsan qodobka 25aad iyo 26aad ee sharciga xisbiyada siyaasadda (Sharci Lr.19 ee 2016).

Qodobka 31-aad:
Warbaahinta iyo Doorashooyinka

1. Warbaahinta waxaa ku waajib ah xilliga doorashooyinka in ay tabiyaan warar isku dheellitiran oo ka maran been abuur, nacayb, kicin iyo wax kasta oo wadajirka ummadda Soomaaliyeed waxyeelaya dhaawacayana nabadgelyada Dalka.
2. Warbaahinta waxaa kaalintoodu tahay baahinta barnaamijyada iyo fariimaha wacyigelinta ee ku saabsan doorashooyinka si dadweynaha Soomaaliyeed u helaan xogta ay u baahan yihiin ee la xiriira doorashooyinka.
3. Warbaahintu ma tabin karto warar la xiriira natiijada doorashooyinka oo aan GMDQ ka soo bixin.
4. Warbaahinta waxaa ay wararka ku saabsan geeddi-socodka doorashooyinka iyo natiijada doorashooyinka ka qaadan karaan oo keliya GMDQ.
5. Warbaahintu waxaa ay ku dhaqmayaan Xeerka hab-dhaqanka saxaafadda ee xilliga doorashooyinka oo GMDQ diyaarinayo.
6. Hay'adaha Cilmibaarista ee diiwaangashan waxay saadaal ka bixin karaan doorashooyinka, warbaahintuna iyaga ayey kasoo xigan kartaa.

CUTUBKA 5-aad:
DIYAAR-GAROWGA DOORASHOOYINKA IYO CODBIXINTA

Qodobka 32-aad:
Hawl-galka

1. GMDQ waxay diyaarinayaan jadwal muddaysan oo si cad u tilmaamaya qorshaha hawl-galka doorashooyinka.
2. GMDQ waxay siinayaan tababaro ku filan shaqaalaha iyo hawl-wadeenada ka hawl-galaya goobaha doorashooyinka ee ku xusan qodobka 9aad ee sharcigan.
3. GMDQ waxay hubinayaan inta doorashooyinka ka horeysa in hawl-wadeenada ay qaateen tababar ku filan oo ay si hufan hawshooda u gudan karaan.

Qodobka 33-aad:
Diyaarinta Agabka Doorashooyinka

1. GMDQ waxaa uu diyaarinayaa agabka muhiimka u ah doorashooyinka oo nooc walba leh.
2. Agabka doorasho ee ku xusan faqrada (1) ee qodobkan, GMDQ waxay ku bixin karaan qandaraas furan oo loo siman yahay loona maamulay si daah-furnaan iyo caddaalad ah, oo waafaqsanna Sharciga Iibka iyo Qandaraasyada Qaranka.
3. Qandaraaslaha ku guulaysta qandaraaska furan, GMDQ waxay la galayaan heshiis qandaraas muddaysan oo lagu caddeeyay nooca iyo baaxadda qandaraaska, muddada lagu keenayo agabka iyo sida loo bixinayo lacagta. Haddii xaalado degdeg ah soo baxaan waxaa loo noqonayaa Sharciga Iibka iyo Qandaraasyada Qaranka.
4. Xubnaha GMDQ, qoysaskooda iyo meheradahooda ganacsiba waxaa ka reeban in ay ka qeyb-galaan qandaraasyada ay bixiyaan.

Qodobka 34-aad:
Waraaqaha Codbixinta

Waraaqaha codbixinta waa in lagu soo daabacaa astaanta xisbiga, magaca iyo sawirka murashaxa doorashada ka qeyb-galaya. GMDQ ayaa xeer-nidaamiye ku soo saaraya faahfaahinta qodobkan.

Qodobka 35-aad:
Agabka loo baahanyahay

1. GMDQ wuxuu diyaarinayaa agabka muhiimka u ah xarun/goob codbixineed walba laga rabo oo ay ka mid yihiin:
    a. Nuqul sharciga doorashooyinka ah;
    b. Xirmo xiran oo ay ku jiraan shaabad iyo khadkeeda;
    c. Xirmo xiran oo ay ku jiraan waraaqaha cod-bixinta;
    d. Sanduuqa ama sanaadiiqda lagu codaynayey;
    e. Liiska rasmiga ah ee codbixiyeyaasha xarunta/goobta;
    f. Saddex foom oo kala ah midka cabashada, midka warbixinta iyo midka tirinta;
    g. Qalimo ku filan calaamadinta warqadaha codbixinta;
    h. Tilmaamo tusaya codbixiyeyaasha qaabka ay u calaamadinayaan waraaqda codbixinta;
    i. Khadka aan tirmin ee lagu calaamadiyo qofka codka dhiibtay; iyo
    j. Qalab ama agab kasta oo muhiim u noqon kara codbixinta doorashooyinka.

2. Qalabka xafiis kasta oo doorasho waa in lagu rido sanduuq gaar ah waa in la xiraa lana ningaxaa/lingaxaa.
3. GMDQ waa in ay qalabka muhiimka ah ee doorashooyinka diraan wakhti munaasib ah iyagoo ay la socdaan sanaadiiqdii codbixintu.
4. Qalabka ku xusan faqrada (3) ee qodobkan waxaa loo dirayaa xafiisyada doorashooyinka ee heer Dowlad-goboleed oo iyaguna u sii gudbinaya xarumaha codbixinta oo iyaguna usii qeybinaya goobaha codbixinta.
5. Waraaqaha codbixinta ee goobaha codbixinta waxaa uu GMDQ ku jaan-goynayaa tirada codbixiyeyaasha goobta ka diiwaan-gashan oo lagu daray tirada dadka ka hawl-galaya goobta codbixinta oo ah shaqaalaha GMDQ, goobjoogayaasha maxalliga ah, wakiillada xisbiyadda iyo ciidanka amniga ee goobta ku qoran.
6. GMDQ waxay goob kasta oo codbixineed u diyaarinayaan waraaqo codbixineed oo dheeraad ah kuwaas oo aan ka badnayn 4% tirada waraaqaha loogu talo galay goobta.
7. Waraaqaha dheeraadka ah ee ku xusan faqrada (6) ee qodobkan waxaa keliya oo loo adeegsanayaa beddelaadda waraaqaha codbixinta ee xumaada inta aan lagu codayn.
8. Mar kasta oo lagu codeeyo warqad ka mid ah waraaqaha dheeraadka ah waa in la diiwaangeliyo lana sheego sababta loogu codeeyay waraaqda dheeraadka ah.
9. GMDQ isagoo ka duulaya baahiyaha degdegga ah ee soo baxa lana soo darsa xarumaha codbixinta, wuxuu awood u leeyahay in uu kordhiyo, dhimo, ama qalab cusub ku soo kordhiyo goobta.

Qodobka 36-aad:
Korjoogtaynta Doorashada

1. Ergooyinka korjoogtaynta doorashada iyo wakiillada xisbiyada siyaasadeed waxay xaq u leeyihiin inay goobjoog ka ahaadaan iyagoon carqalad ku aheyn diyaarinta iyo qabashada doorashada, tusaale ahaan, codeynta iyo tirinta, baakadeynta, wareejinta, gudbinta iyo xafidaadda agabyada doorashada.
2. GMDQ ayaa Ergooyinka korgoogtaynta siinaya ruqsadda korjoogtaynta kalana noqon kara, ayadoo GMDQ ku soo saarayo xeer-nidaamiye shuruudaha ruqsadsiinta iyo kala noqoshada si waafaqsan qodobka 56aad ee sharcigan iyo shuruucda kale ee dalka.

Qodobka 37-aad:
Diyaar-garawga Codbixinta

1. Marka agabka doorashooyinka codbixinta loogu talo galay soo gaaro goobta maamulaha goobtu waxaa uu:
    a. Ku wargalinayaa hawl-wadeennada goobta sida ay u kala leeyihiin shaqada goobta;
    b. Hubinayaa in ay wakiillada xisbiyadda tartamayaa goob-joog yihiin;
    c. Hubinayaa in agabkii goobtu dhanyahay xiranyahayna, iyadoo ay joogaan wakiillada xisbiyaddu;
    d. Marka la hubiyo in agabkii doorashooyinka ee goobtu dhanyahay sida shaabbadihii iyo waraaqihii codbixinta, maamulaha goobtu waxaa uu furayaa xirmooyinka waraaqaha codbixinta wuxuuna ku shaabbadeynayaa shaabbadda goobta, iyadoo aan la furi karin maalinta codbixinta ka hor;
    e. Warqadaha codbixinta waxaa la shaabbadeynayaa marka codbixiyaha la siinayo warqadda codbixinta;

f. Hubinayaa in liiska murashaxiinta goobta iyo warqaddaha tilmaamaha doorashadu ku dhajisan yihiin meel muuqata oo dadku arki karo.

2. Waxaa reebban in qof aan goobta ku qornayn oo aan ahayn shaqaalaha, hawl-wadeennada, wakiillada xisbiyada iyo ergooyinka korjoogtada uu goob-joog ahaado marka la fulinayo waajibaadka ku xusan faqrada (1) ee qodobkan.
3. Maamulaha goobtu waa in uu si qoraal ah, ku caddeeyaa shaabbadda, tirada waraaqaha codbixinta iyo agabka kale ee goobta la keenay kana saxiixaa hawl-wadeenada iyo wakiillada xisbiyadda.
4. Marka la qabto shaqooyinka ku xusan faqrooyinka 1aad, 2aad iyo 3aad ee qodobkan waa in Maamulaha goobtu ku dhawaaqo in codbixintu furan tahay.
5. Haddii ay dhacdo in xisbiyada tartamayaa wakiillo u soo dirsan waayaan goobta codbixinta, doorashadu si caadi ah bay u soconeysaa una joogsan mayso maqnaansha wakiillada xisbiyada.

Qodobka 38-aad:
Waajibaadka Maamulaha Goobta Doorashada

1. Maamulaha goobtu waa mas'uulka 1aad ee goobta wuxuuna xil ka saaranyahay in uu ilaaliyo nidaamka goobta iyo habsami u socodka hawlaha doorashooyinka.
2. Hawl-wadaneenada goobta ka hawlgalaya oo dhan oo ay ku jiraan xubnaha ciidanka ah ee amniga goobta sugayaa waxay ka amar qaadanayaan maamulaha goobta.
3. Maamuluhu waxaa uu amri karaa in dibadda looga saaro goobta codbixinta ama loo dhiibo hay'adaha amniga cid kasta oo goobta khalkhal gelinaysa.
4. Xubnaha ciidanka ee amniga goobta sugaya looma ogola in ay soo galaan gudaha goobta codbixinta haddaan Maamulaha goobtu sidaas codsan.
5. Maamulaha goobtu waxaa uu awood u leeyahay in uu goobta codbixinta xiro haddii duruufo adag oo aysan doorashadu ka socon karayn la soo darsaan.
6. Maamulaha goobtu waa in uu xarunta goobtu hoostimaad wargaliyaa marka uu isticmaalayo awoodda ku xusan faqrada 5aad ee qodobkan.
7. Maamulaha goobtu isaga ayaa ku dhawaaqaya in codbixinta goobtu furan tahay isaga ayaana ku dhawaaqaya in codbixintii goobtu xiran tahay marka ay gaarto saacaddii loo qabtay.
8. Haddii maamulaha goobtu awoodi waayo gudashada waajibaadkiisa si kastaba haku timaadee waxaa beddelkiisa gelaya maamule ku-xigeenka isla goobtaas.

Qodobka 39-aad:
Nidaamka Goobta Codbixinta

1. Goobta codbixinta ee doorashadu ka socoto waxaa gali kara oo keliya shaqaalaha iyo hawl-wadeennada ka shaqeynaya ee GMDQ ka socda, wakiillada xisbiyadda, codbixiyeyaasha, warbaahinta iyo goob-joogayaasha doorashada.
2. Goob-joogayaashu waa in ay wataan kaararka lagu aqoonsado oo GMDQ bixiyey muujinayana in ay yihiin goob-joogayaasha doorashooyinka.
3. Codbixiyeyaashu saf ayey galayaan goobta codbixintana marba qof baa galaya iyada oo dadka loo kala safayo sida safka ay ugu soo kala horeeyeen una kala istaagayaan rag iyo dumar.
4. Dadka jilicsan ee da'da ah, baahiyaha gaarka ah leh, hooyooyinka uurka leh ama caruurta sita waa in loo samo-falaa oo dadka kale laga hormariyaa.
5. Waxaa reebban in codbixiyeyaashu hub nooc kasta oo uu yahay la yimaadaan goobta.

Qodobka 40-aad:

Goobta Codbixinta dhexdeeda

1. Goob kasta oo codbixineed waxaa ay yeelanaysaa ugu yaran laba qolqol oo yar yar (daahyo ayaa laga sameyn karaa) oo loogu talo galay in codbixiyuhu ku calaamadiyo warqadda codbixinta.
2. Goobta codbixinta waxaa loo oggol yahay oo keliya dadka ku xusan qodobka 39aad faqradda 1aad ee Sharcigan.
3. Goob kasta oo codbixineed waxaa la siinayaa liiska magacyada shaqaalaha iyo hawl-wadeenada oo ay ku jiraan wakiillada xisbiyadu.
4. Goobta codbixinta iyo agabka doorasho ee dhexyaalaba waxaa ilaalinaya tiro ciidan ah oo loogu talo galay, haseyeeshee looma oggola in ay galaan goobta maamulaha oo sidaas codsada mooyee.
5. Qolqolka codbixinta dhexdiisa waxaa mamnuuc ka ah in lagu xiro qalabka kasta oo wax lagu sawiro ama lagu dhageysto.

Qodobka 41-aad:

Codbixinta

1. Xoghayaha goobtu wuxuu hubinayaa in kaarka codbixinta ee uu sito codbixiye kasta uu yahay midkii saxda ahaa qofka sitaana uu yahay qofkii lahaa isla markaana uusan horey codkiisa u soo dhiiban.
2. Codbixiyaha waa in la siiyaa warqaddii cod-bixinta oo shaabbaddii goobta leh marka la hubiyo kaddib.
3. Codbixiye kasta marka uu codka dhiibanayo wuxuu gelayaa qolqolka codeynta wuxuuna u calaamadinayaa warqadda codbixinta qaabka loogu talo-galay.
4. Codbixiyuhu wuxuu sanduuqa codbixinta ku ridayaa warqadda codbixinta iyadoo isku laaban.
5. Codbixiyuhu marka uu codka dhiibto waa in faryarada bidix lagaga calaamadiyo khad aan tirtirmayn oo muujinaysa in uu codeeyay, haddii aanu lahayna gacanta midigta ayaa beddeleysa, haddii iyadana aysan jirin waxaa laga calaamadinayaa meel muuqata oo jirkiisa ka mid ah.
6. Haddii warqadda codbixintu aysan dhamayn ama dhaawac qabto inta uusan calaamadeyn, codbixiyuhu waa in uu soo celiyo oo maamulaha goobta weydiisto mid dhamaystiran oo sax ah.
7. Codbixiyeyaashu waa in aysan cudurdaar la'aan ku daahin qolqolka codbixinta, haddii ay dhacdana maamulaha goobtu waxaa uu awood u leeyahay in uu ka soo saaro kana qaado waraaqda codbixinta qof kasta oo ku daaha.
8. Codbixiyeyaasha goobta looga saaray si waafaqsan faqrada 7aad ee qodobkan waxaa mar kale loo oggolaan karaa inay codkooda dhiibtaan marka dhammaan dadka kale ee goobta ku sugani codkooda dhiibtaan.
9. Haddii cod-bixiye lagu helo in uu sito waraaq cod-bixineed oo aan ahayn tan goobta laga bixiyey ama waraaqo dheeraad ah ama uu hore codkiisa u soo dhiibtey, maamulaha goobtu waa in uu si degdeg ah u amro in la qabto oo booliska loo dhiibo si maxkamad loo horgeeyo, waana in arrintaa warbixinteeda loo gudbiyo saraakiisha sare ee doorashooyinka.
10. Codbixiyeyaasha qaba duruufo gaar ah oo aan u saamaxayn in ay codkooda si caadi ah u dhiibtaan sida dadka baahiyaha gaarka ah qaba ama da'da ah iyo qof kasta oo codsada in la caawiyo, waxaa loo calaamadinayaa rabitaankiisa waxaana qofka uu rabo u calaamadinaya

maamulaha goobta ama maamuluhu qof uu u wakiishay iyadoo ay goob-joog yihiin wakiillada xisbiyadu.

Qodobka 42-aad:
Muddada Codbixinta

1. Muddada codbixintu waa hal maalin oo ka bilaabmeysa 6:00am subaxnimo kuna eg 6:00pm maqribnimo.
2. Wakhtiga ku xusan faqrada 1aad ee qodobkan lagu camal fali maayo oo codbixintu way soconaysaa haddii ay jiraan codbixiyeyaal safka ku jira oo aan wali codkooda dhiiban ilaa laga dhammrystirayo codbixiyeyaasha markaas safka taagan.
3. Marka ay gaarto saacadda xiritaanka (6:00 maqribnimo) ee goobta doorashada, maamulaha goobta ama hawl-wadeen uu igmaday ayaa soo baxaya oo eegaya/fiirinaya dadka safka ku jira ee aan wali codkooda dhiiban qofka u danbeeya ayuuna calaamadsanayaa si aysan cid danbe ugu soo biirin safka.
4. Marka la dhammeystiro codeynta dadka safka ku jira ee ku xusan faqrada 3aad ee qodobkan ayuu maamuluhu ku dhawaaqayaa in codbixintii xirantahay.

Qodobka 43-aad:
Cabashooyinka Goobta

1. Wixii cabashooyin ah ee ay qabaan wakiillada xisbiyadu, codbixiyeyaasha ama qof kasta oo ka cabanaya in xuquuqdiisa doorasho la duudsiyey waa in ay qoraal ugu gudbiyaan xarunta ka sarreysa goobta codbixinta iyo GMDQ ayadoo nuqul la siinayo maamulaha goobta.
2. Maamulaha goobtu waa in uu warbixin qoraal ah ka soo saaro cabashooyinka loo soo gudbiyey iyo wixii muran ah ee ka dhashay hawsha doorashooyinka goobtiisa.
3. Cabashooyinka goobta ee loo soo gudbiyey maamuluhu waa in uu qoraal ahaan u diiwaangeliyaa si xafiisyada sare ee GMDQ loola socodsiiyo.

CUTUBKA 6-aad:
TIRINTA CODADKA IYO NATIIJADA DOORASHOOYINKA
Qodobka 44-aad:
Isu Diyaarinta Tirinta Codadka

1. Marka ay codeynta goobtu dhammaato goobtana albaabada loo xiro, maamulaha goobtu waxaa uu iskugu yeerayaa dhammaan shaqaalaha iyo hawl-wadeennada goobta oo ay ku jiraan wakiillada xisbiyada iyo goob-joogaayasha isaga oo ku wargalinaya in goobtu xiran tahay lana bilaabayo tirintii codadka la dhiibtay iyadoo cid soo gali karta iyo cid ka bixi kartaana aysan jirin inta ay tirintu socoto.
2. Ka hor inta aan la bilaabin tirinta codadka, maamulaha goobtu waa in uu hawl-wadeenada goobta ku amraa in dhammaan waraaqaha iyo qalabka goobta yaal ee aan muhiimka u ahayn tirinta codadka laga qaado meesha.
3. Maamuluhu waxaa uu hubinayaa tirada guud ee codbixiyeyaasha codka dhiibtay isaga oo fiirinaya tirada waraaqaha codbixinta ee la isticmaalay iyo tirada codbixiyeyaasha ka diwaangashan goobta isagoo ku qoraaya foomka warbixinta.

4. Waxaa uu tirinayaa maamuluhu iyagoo dhammaan hawl-wadeenada, wakiillada xisbiyada iyo goob-joogayaasha ay goob-joog ka yihiin waraaqaha codbixinta ee aan la isticmaalin waxaana uu ku ridayaa bashqad loogu talo galay.
5. Waxaa la tirinayaa tirada waraaqaha codbixinta ee xumaaday ee ay soo celiyeen codbixiyeyaashu ama la arkay in ay xun yihiin waxaana lagu ridayaa bashqad u gaar ah oo loogu talo galay.

Qodobka 45-aad:
Bilaabidda Tirinta Codadka

1. Marka la dhammeystiro hawsha diyaargarawga tirinta codadka ee ku xusan qodobka 44aad ee sharcigan waxaa la bilaabayaa tirinta waraaqaha codbixinta ee sanduuqa ku jira.
2. Tirintu waxay ku bilaabmeysaa furista sanduuqa, xoghayaha goobta ayaana marba hal warqad codbixineed ka soo saaraya sanduuqa wuxuuna u dhiibayaa maamulaha goobta oo furaya warqadda cod la maqli karana ku sheegaya Murashaxa uu codbixiyuhu codkiisa siiyay.
3. Marka uu maamuluhu sheego Murashax codka la siiyay waxaa uu ku celinayaa xoghayaha oo sii tusaya wakiillada xisbiyadda
4. Marka lagu dhawaaqo xisbiga codka la siiyay, hawl-wadeenka u xilsaaran ayaa galinaya natiijiyada foom loogu talo galay tirinta codadka xisbiyadu kala heleen warqaddana wuxuu ku ridayaa bashqad xafidan oo calaamadda xisbiga codka helay leh.
5. Hawsha tirinta waxaa maamulaya hawl-wadeenada GMDQ ee goobta, wakiillada xisbiyaduna si feejigan ayey ula soconayaan si ay u xaqiijiyaan in tirintu si habsami ah u socoto.
6. Marka hawsha tirintu dhammaato, hawl-wadeenada goobta oo uu maamuluhu hoggaaminayo waxaa ay hubinayaan in ay tiro ahaan isleeyihiin isu gaynta waraaqaha codbixinta, waddarta tirada codadka xisbiyadu heleen, codadka lagu muransan yahay, xumaaday ama aan ansaxa ahayn, kuwa aan la isticmaalin iyo codbixiyeyaasha diiwaanka ku qoran.
7. Maamulaha goobtu waxaa uu waraaqaha codbixinta ee xumaaday, kuwa waxba kama jiranka laga soo qaaday, kuwa muranku ka taagan yahay iyo waraaqaha cabashada ku ridayaa bashqad gaar ah oo loogu talo galay.
8. Sidoo kale maamuluhu waxaa uu waraaqaha codbixinta ee la tiriyay ku ridayaa bashqad gaar ah iyagoo kala soocan ama u kala xiran xisbi-xisbi sanduuqii ayaana lagu celinayaa laguna ningaxayaa/ lingaxayaa.

Qodobka 46-aad:
Soo-gabagabeynta Tirinta Codadka

1. Marka la dhameystiro hawsha tirinta codadka doorashooyinka ee ku xusan qodobka 45aad ee sharcigan, Maamulaha goobtu waxaa uu ku dhawaaqayaa wadarta guud ee tirada codbixiyeyaasha, codadka guud ee ansaxay, codadka xumaaday, waraaqaha soo haray ee aan lagu codeyn iyo Murashax kasta tirada codadka uu goobta ka helay.
2. Bashqadaha lagu riday waraaqaha kala duwan ee codbixinta waa la xirayaa oo la ningaxayaa/lingaxayaa waxaana dusha lagaga dhufanayaa shaabbadda goobta waxaana dusha ka saxiixaya maamulaha goobta iyo wakiillada xisbiyadda.
3. Wakiillada xisbiyada waxaa waajib ku ah in ay saxiixaan natiijada goobta, hadday cabasho ka qabaana waa in ay soo gudbiyaan loona diiwaangaliyaa cabashadaas.
4. Foomka natiijada doorashada waxaa lagu dhejinayaa goobta codbixinta.

5. Bashqad walba oo wax lagu riday waxaa dusheeda lagu qorayaa faahfaahinta waxaa ku jira bashqadda.
6. GMDQ waxaa ay awood u leeyihiin in ay soo saaraan habraacyo faahfaahinaya hawlaha tirinta haddii loo baahdo.

Qodobka 47-aad:
Codadka Xumaaday

1. Warqaddaha xumaaday waa kuwa aan codkooda cidna loo tirinayn sababahan awgood:
    a. Waxay ka duwan yihiin waraaqihii rasmiga ahaa ee GMDQ go'aamiyey in doorashooyinka lagu galo;
    b. Waxaa aysan lahayn shaabbaddii goobta;
    c. Haddii aysan calaamadba lahayn;
    d. Haddii hal murashax wax ka badan loo calaamadiyey;
    e. Haddii warqadda laga aqoonsan kari waayo murashax codka la siiyay.
2. Warqadda codbixintu waxaa ay waxba kama jiraan noqoneysaa marka ay si wada jir ah iskugu raacaan maamulka, hawl-wadeenada goobta codbixinta iyo wakiillada xisbiyaddu.
3. Haddii ay isku khilaafaan maamulka, hawl-wadeenada iyo wakiilladu saxnimada warqadda codbixinta, waxaa warqadda codbixinta loo aqoonsanayaa warqad muran ka taaganyahay.
4. Waraaqaha codbixinta ee laysku qabsado ama muranku ka taaganyahay waxaa go'aan ka gaaraya hawlwadeennada goobta codbixinta.
5. Haddii ay xallin kari waayaan muranka waxaa la keenayaa xarunta dhexe ee tirinta codadka ee GMDQ.

Qodobka 48-aad:
Gudbinta Natiijada Goobta

1. Marka la dhammeystiro hawlaha tirinta ee goobta codbixinta si waafaqsan qodobada sharcigan isla markaana waraaqaha lagu rido bashqadaha loogu talo galay, waxaa la raacinayaa qoraallada raadraaca ah ee tilmaamaya waxaa ku jira sanduuqa agabka lagu ridayo.
2. Natiijadii goobta codbixinta oo ay la socdaan qoraalada raadraaca ahi ayaa loo gudbinayaa xarunta ay hoostimaad goobta codbixintu.
3. Maamulaha goobta codbixinta wuxuu ku wareejinayaa maamulaha xarunta doorashada natiijada codbixinta goobtiisa oo u kala soocan labada aqal, marka ay ka soo idlaadaan natiijada goobaha hoos yimaada ayagoo goobjoog ka yihiin wakiillada axsaabta, maamulaha xarunta wuxuu ku dhawaaqayaa murashaxa Golaha Shacabka ee guuleystay kadib marka la isku geeyo wadarta cododka uu murashax kasta ka helay goobaha codbixinta ee degaan-doorashadaas wuxuuna u sii gudbineysa xafiiska xarunta dhexe GMDQ ee Muqdishu, nuqulna siinayaa xarunta GMDQ ee Dowlad Gobolleedka.
4. Nuqullada qoraalka raadraaca ah ee natiijada goobta laga soo raacinayo waxaa go'aaminaya GMDQ, waxaana waajib ah in nuqul ka mid ah lagu rido sanduuqa agabku ku jiro, iyadoo min hal nuqulna la siinayo xafiiska GMDQ ee heer Dowlad-goboleed iyo xarunta dhexe ee GMDQ.
5. Maamulaha xarunta doorashadu marka ay soo gaarto natiijada murashaxiinta Aqalka Sare wuxuu ku wareejinayaa xafiiska GMDQ ee heer Dowlad Goboleed ayadoo ay goobjoog yihiin wakiillada xisbiyada.

6. Marka ay soo dhameystiranto natiijooyinka murashaxiinta Aqalka Sare ee Dowlad Goboleedka oo dhan waxaa natiijada ku dhawaaqaya madaxa xafiiska GMDQ ee Dowlad Goboleedkaas ka howlgalaya.
7. Haddii ay dhacdo in laba murashax ama ka badan ee ugu codadka badan ay helaan codad tiro is le'eg doorashadooda waxaa lagu celinayaa muddo 30 casho gudahood ah.
8. GMDQ waxay go'aan ka gaarayaan cabashooyinka la xiriira Natiijada doorashooyinka todobo maalin (7) oo shaqo gudahood oo ka billaabata maalinta xigta marka ay dhammaato codbixintu.

Qodobka 49-aad:
Qaabka Xisbiyadu ugu kala Guuleysanayaan Kuraasta

1. Xisbiyadu waxay u kala helayaan kuraasta loo tartamay sida ay u kala helaan tirada murashaxiinta ku guuleysta tartanka;
2. Xisbi kasta ee ka gudba xaddi-hoosaadka (Threshold) ku xusan Qodobka 12(8) ee Sharcigan waxuu ahaanayaa xisbi qaran, wuxuuna ku lahaanayaa Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya tirada kuraasta uu ku soo guuleystay;
3. GMDQ wuxuu ku dhawaaqayaa tirada iyo magacyada xildhibaannada uu xisbi walba ku guuleystay muddo aan ka badnayn 48 saacadood maalinta doorashada kaddib.
4. Haddii xubin ka mid ah Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya lumiso xubinnamadeeda waxaa beddelaya qofka doorashadii hore ku xigay si waafaqsan qodobka 59(2) ee Dastuurka.

Qodobka 50-aad:
Dacwadaha la xiriira Doorashooyinka

1. Khilaafaadka la xiriira doorashooyinka waxaa awood u leh oo ka garnaqaya GMDQ si waafaqsan Qodobka 111G(2)(g) ee Dastuurka iyo Qodobka 14(8) ee Sharciga lagu dhisay Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka (Sharci Lr. 4 ee 2015).
2. Cabashooyinka ku saabasan go'aannada maamul ee ka soo baxay GMDQ, waxaa racfaan looga qaadan karaa Maxkamadda Sare ee Dalka.
3. Dacwadaha Maxkamadaha u gudbi kara, waa kuwa la xiriira xaqa codbixinta, xaqa ka qeybgalka doorashada iyo go'aanka kama dambeysta ah ee natiijada doorashada.
4. Dacwadaha la xiriira xaqa codbixinta iyo xaqa ka qeybgalka doorashada waxaa loo gudbinayaa Maxkamadda Gobolkaas. Dacwadda la xiriirta go'aanka kama dambeysta ah ee natiijada doorashada waxaa loo gudbinayaa Maxkamadda Sare ee Dalka.
5. Xisbiyadda dacwadda ka qaba Natiijada doorashada waa in ay Maxkamadda Sare ee Dalka u soo gudbiyaan dacwadooda muddo 14 maalmood gudahood ah oo ka bilaabanta maalinta GMDQ ku dhawaaqaan natiijada doorashada.
6. Maxkamaduhu waa in ay dacwadaha doorashooyinka ee ay u soo gudbiyeen dhinacyada ku xusan faqradda 2aad ee qodobkani go'aan kaga gaartaa muddo 15 maalmood ah oo ka bilaabata maalintii dacwadda ay qabatay maxkamaddu.

CUTUBKA 7-aad:
QODOBBO QUBANE AH
Qodobka 51-aad:
Dembiyada iyo Ciqaabaha ka Dhalanaya Jabinta Sharcigan

1. Qof kasta oo ku xadgudba qodobbada sharcigan waxaa uu mutaysanayaa ciqaab u dhiganta xadgudubka uu gaystay. Iyadoo aan laga hor-imaaneyn Xeerka Ciqaabta Guud ee dalka, ciqaabta dembiyada la xiriira doorashadu waxay noqonaysaa sidan soo socota:
    a. Qof kasta oo hal mar ka badan isdiiwaangaliya waxaa uu mutaysanayaa xarig dhan afar (4) bilood ama ganaax lacageed oo qaddarkiisa Maxkamaddu go'aamin doonto;
    b. Qof kasta oo ka been sheega xogtiisa waxaa uu mutaysanayaa ciqaab xarig aan ka badnayn 2 bilood ama ganaaax 3 milyan oo Soomaali shilling ah.
    c. Qofka aan u dhalan Dalka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo isku daya in uu isku diiwaangaliyo codbixiye ama ay caddaato in uu sifo qaldan isku diwaangaliyey waxaa uu mutaysanayaa ciqaab aan ka yarayn 6 bilood oo xarig ah iyo ganaax lacageed oo qaddarkiisa Maxkamadda awoodda u leh go'aamin doonto.
    d. Mas'uuliyiinta iyo hawl-wadeenada ka shaqeynaya doorashooyinka iyo hawsha ka horeysa ee diiwaan-gelinta codbixiyeyaasha ee ku xadgudba qodobada sharcigan waxaa ay mutaysanayaan xarig sanad ilaa saddex sano ah.
    e. Qof kasta oo isku daya in uu been abuuro kaararka codbixinta ama isku daya in uu si wax uga beddelo diiwaanka codbixiyeyaasha waxaa uu mutaysanayaa xarig ciqaab ah oo u dhaxeeya laba sano ilaa afar sano.
    f. Codbixiyaha la yimaad goob codbixineed uguna talo gala in uu ku codeeyo kaar codbixineed oo uusan lahayn waxaa uu galay fal-dembiyeed waxaana uu mutaysanayaa ciqaab 6 bilood ilaa sanad ah iyo ganaax lacageed oo ay Maxkamada awoodda u leh qaddarkeed go'aamiso;
    g. Qof kasta oo urursada kaarar codbixineed oo cid kale leedahay isagoo uga jeeda in uu si kale uga faa'iidaysto maalinta codbixinta doorashooyinka waxaa uu galay fal-dembiyeed wuxuuna mutaysanayaa ciqaab xarig oo aan ka yarayn sanad kana badnayn laba sano iyo ganaax lacageed oo ay Maxkamadda awoodda u leh qaddarkiisa go'aamiso;
    h. Qof kasta oo isku daya in uu sameeyo, ka qeyb qaata in la sameeyo kaar codbixineed oo been abuuur ah, waxaa uu galay fal-dembiyeed wuxuuna mutaysanayaa xarig laba (2) sano ilaa afar (4) sano ah iyo ganaax lacageed ay Maxkamadda awoodda u leh qaddarkiisa go'aamiso; iyo
    i. Qof kasta oo isku daya in uu sameeyo ama si uga qeyb qaata samaynta waraaqo codbixineed oo been abuur ah oo aan ahayn kuwa GMDQ doorashadu soo sameeyay, waxaa uu galay fal-dembiyeed wuxuuna mutaysanayaa xarig saddex (3) sano ilaa Shan (5) sano ah iyo ganaax lacageed ay qaddarkiisa Maxkamadda awoodda u leh go'aamiso.
2. Hawl-wadeen kasta oo ka qeyb qaata samaynta dembiyada ku xusan faqrada 1aad ee qodobkan ama fududeeya in la sameeyo waxaa uu galay fal-dembiyeed wuxuuna mutaysanayaa saddex (3) ilaa lix (6) sano oo xarig ah iyo ganaax lacageed ay qaddarkiisa Maxkamadda awoodda u leh go'aamiso.

3. Waxaa mamnuuc ah oo aan la ogolayn in goobta codbixinta laga ololeeyo, codbixiyeyaasha loo cago jugleeyo, hanjabo, laga hor istaago in ay coddeeyan ama khalkhal la galiyo habsami u socodka doorashooyinka ee goobta.
4. Qof kasta oo isku dayda ama sameeya danbiyada ku xusan faqrada 3aad ee qodobkan waxaa ay gashay fal-dembiyeed waxaayna mutaysanaysaa ciqaab xarig oo aan ka yarayn hal (1) sano iyo qaddar ganaax lacageed ay qaddarkiisa Maxkamadda awoodda u leh go'aamiso.
5. Hawl-wadeen kasta ee GMDQ oo si bareer ah u gudan waaya waajibaadkiisa shaqo ama isku daya ama sameeya in uu wax ka beddelo natiijada doorashooyinka ee uu gacanta ku hayo, waxyeeleeya waraaqaha codbixinta ama agabka kale ee goobta codbixinta waxaa uu galay fal-dembiyeed wuxuuna mutaysanayaa xarig aan ka yarayn sanad (1) ilaa saddex (3) sano iyo ganaax lacageed oo ay qaddarkiisa Maxkamadda awoodda u leh go'aamiso.

Qodobka 52-aad:
Dhawrista Sharciga

1. Dhawrista iyo ku dhaqanka sharcigani waa waajib saaran dhammaan shacabka Soomaaliyeed iyo hay'addaha Dowladda ee sida gaarka ah ay u khuseeyo howlaha doorashada.
2. Ku dhaqan la'aanta iyo ku xadgudubka sharcigan waxaa lagu mutaysanayaa ciqaabaha ku xusan sharcigan iyo xeerarka ciqaabta ee dalka.
3. GMDQ waxaa waajib ku ah meelmarinta iyo ku dhaqanka qodobada sharcigan.

Qodobka 53-aad:
Dib-u-dhaca Doorashooyinka

1. Muddada xilhaynta Goleyaasha Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya iyo madaxda la doortay wuxuu shacabku u idmaday muddo cayiman oo ku xadiddan Qodobbada 60aad iyo 91aad ee Dastuurka;
2. Muddada qabashada doorashooyinka heer federaal waxay dib ugu dhici kartaa oo keliya haddii ay jiraan daruufo adag oo saameeya dalka oo dhan ama kala bar oo aan suurtagal ka dhigayn in doorasho la qabto;
3. Daruufaha adag ee ku xusan faqradda 2aad ee qodobkan waxaa ka mid ah:
    a. Nabadgelyo-darro baahsan oo dalka dhan ka dhacdo;
    b. Aafooyinka dabiiciga ah sida dhulgariirka, cudurada faafa, abaarro, fatahaado wabiyada, daadad xoog badan iyo duufaanno; iyo
    c. Arrimo farsamo oo aan la'aantood doorashada qabsoomi karin.
4. Xaaladaha lagu soo sheegay faqaradda 3aad ee qodobkan haddii ay ku kooban tahay hal degmo, gobol ama dowlad goboleed iyo wax ka yar kala bar dalka, dib-u-dhaca doorashadu wuxuu saameynayaa keliya goobaha lagu xusay faqraddan.
5. GMDQ marka ay qiimeeyaan daruufaha ku xusan faqradda 3aad ee qodobkan iyo muddada uga degdegsan ee lagaga bixi karo, waxay warbixintooda oo sababeysan kuna caddahay baaxadda ay duraafaha saameeyeen oo jadwal-shaqana leh u soo gudbinayaan Goleyaasha Baarlamaanka Federaalka si ay go'aan uga gaaraan.
6. GMDQ waxay BFS ka codsan karaan muddada cusub ee doorashadu ku qabsoomi karto oo aan ka badnayn Lix (6) Bilood;
7. Haddii xaaladaha ku xusan faqradda 3aad aan lagu xallin muddada ku xusan faqradda 6aad oo GMDQ caddeeyo ineysan doorashadu muddadaas ku qabsoomi karayn, xubnaha Goleyaasha

Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa sii wadaya waajibaadkooda Dastuuriga ah ilaa doorashada laga qabto.

Qodobka 54-aad:
Sugidda Amniga

1. Qof kasta oo Soomaali ah waxaa waajib ku ah in ay ka qeybqaataan sugidda amniga xilliga doorashooyinka.
2. Sugidda amniga waxaa si gaar ah uga mas'uul ah Ciidanka Booliska heer Fedeeraal iyo heer Dowlad Gobolleed.
3. Hay'addaha mas'uuliyadda sugidda amniga leh ee ku xusan faqrada 2aad ee qodobkan waxaa waajib ku ah in ay awaamiirta GMDQ ku shaqeeyaan xilliga doorashooyinka lagu jiro.

Qodobka 55-aad:
Xaaladaha Anshax Marinta

1. Sida uu tilmaamayo qodobka 14aad ee Sharciga dhisidda GMDQ (Sharci Lr. 04 ee 2015) iyo qodobka 6aad ee sharcigan, GMDQ waxay ka mas'uulyihiin taabagalinta doorashooyinka iyo habsami u socodka doorashooyinka, sidaa daraadeed waxay awood u leeyihiin in ay anshax mariyaan qof kasta oo ku kaca gef maamul ama ku xadgudba doorashooyinka iyo xeerarka doorashooyinka wakhtiga doorashooyinka lagu jiro.
2. Anshax marinta GMDQ ee ku xusan faqrada 1aad ee qodobkani waxaay noqon kartaa:
    a. Canaan af ah;
    b. Digniin qoraal ah;
    c. Ganaax lacageed.
3. Xisbi kasta oo ku xadgudba nidaamka doorashooyinka iyo shuruucdeeda, waxaa la marinayaa xeerarka anshaxmarinta axsaabta oo ay soo saaraan GMDQ si waafaqsan qodobka 56aad ee Sharcigan.
4. GMDQ wuxuu tallaabooyin ku habboon oo anshaxmarin ah ka qaadayaa hawl-wadeenada iyo shaqaalaha doorashooyinka ee fulinwaaya sharciga ama jabiya qodobada shuruucda doorashooyinka.
5. Xadgudubyada waaweyn ee wax u dhimaya habsami u socodka nidaamka doorashooyinka, waxay GMDQ amrayaan in la soo qabto lana xiro cid kasta oo ku lug leh sharcigana la horkeeno.

Qodobka 56-aad:
Soo-Saarista Xeer-nidaamiyeyaasha

1. GMDQ wuxuu awood u leeyahay in uu curiyo soona saaro xeer-nidaamiyayaal, habraacyo iyo hageyaal si ay u dabaqaan una dhaqan galiyaan qodobada sharcigan, kuwaas oo ay ka mid yihiin.
    a. Xeer-nidaamiyaha Anshaxa Doorashooyinka;
    b. Xeerka hab-dhaqanka shaqaalaha iyo hawl-wadeenada doorashooyinka;
    c. Habraaca Samaynta Xafiisyo Doorasho iyo Astaynta Goobaha Codbixinta
    d. Xeerka Diiwaangelinta codbixiyaasha wixii aan sharcigan lagu sheegin,
    e. Habraaca Tabeelayaasha iyo Halku-dhigyada;
    f. Xeerka hab-dhaqanka saxaafada ee xilliga doorashooyinka;
    g. Habraaca Waraaqaha Codbixinta.

   h. Habraaca hawlaha tirinta codadka haddii loo baahdo;
   i. Xeerka Korjoogtaynta Doorashada; iyo
   j. Habraaca jadwaleynta ololaha doorashooyinka ee axsaabta.
2. GMDQ waxaa ay soo saari karaan buug yareyaal iyo hageyaal lagu wacygalinayo codbixiyeyaasha iyo dadweynaha Soomaaliyeed guud ahaan oo lagu hirgalinayo laguna faahfaahinayo sharcigan hase yeeshee aan ka hor imanayn qodobbada sharcigan.

Qodobka 57-aad:
Baabi'in

1. Sharcigaan ayaa aasaas u ah dhammaan xeer nidaamiyeyaasha, xeerarka anshaxa iyo hageyaasha doorashooyinka la xiriira, mana ka hor imaan karaan.
2. Waxaa la baabi'iyay sharci ama xeer kasta oo Doorasho oo ka hor-imaanaya sharcigaan.

Qodobka 58-aad:
Dhaqan-galka Sharciga

Sharcigan waxaa uu dhaqangalayaa marka ay ansixiyaan goleyaasha Baarlamaanka Federaalka, Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliyana saxiixo laguna soo saaro faafinta rasmiga ah ee Dowladda.